

Nr 89.

Av herr Nilsson, Johan, i Malmö, om reglering av införseln i riket av mindervärdig konst.

Under senare tiden ha olika samhällsgrupper känt sig tvingade att genom särskilda framställningar till statsmakterna vinna statens stöd för sina livsintressen. Statsmakterna ha också så långt möjligheterna det medgivit visat tillmötesgående. För stora delar av Sveriges folk ha härigenom blivit vidtagna sådana åtgärder, att deras existensmöjligheter i någon mån blivit förbättrade. De samhällsgrupper, åt vilka detta stöd givits, äro främst att finna i industri och lantbruk. En grupp av medborgare, som vid alla tillfällen synes vara så gott som bortglömd, är däremot konstnärerna.

Medan man på olika områden sökt sig fram till åtgärder, som främjat omställningen av svenska varor och fått sådana priser på dem, att producenter och avnämare kunnat leva på sitt arbete, ha landets konstnärer helt lämnats åt sitt öde. De ha måst föra en kamp för sin tillvaro, som kan betecknas som allas kamp mot alla. Den starka konkurrensen har drivits till en sådan höjd, att konstens utövare i de flesta fall icke förmått försörja sig själva och de sina. Svält och umbäranden ha i många fall varit deras sorgliga lott. Att konstnärens uppgift som yrke härigenom lätt kunnat äventyras, torde ligga i öppen dag. Med ett dylikt tillstånd kan heller icke vinnas den konstens höga nivå, som alla måste anse vara önskvärd.

Det är emellertid icke allenast dessa svårigheter av olika slag, som gör existensen så osäker för den svenske konstnären. Hans största fiende ligger i den för honom ruinerande import av i många fall mindervärdig konst, som allt sedan krigsåren fått en sådan omfattning i Sverige. Tavlor ha kommit utifrån till olika delar av vårt land. Man har så ordnat utställningar, där de utländska tavlorna funnit köpare. Och de, som ej där funnit köpare, ha kommersats bort på auktioner, som på vissa platser ständigt återkomma.

Vilka åtgärder kunna vidtagas till förebyggande av ett sådant tillstånd? Som en allmän princip förefaller det vara lämpligt att utgå ifrån att inga gränser böra uppdragas för spridningen av verklig konst. Det är heller icke den, som utgör faran, utan konst av mindervärdigt slag. I Frankrike lär man, enligt vad konstnärer uppgiva, ha löst frågan på det sättet, att man vid gränsen till landet får deponera visst belopp för utländsk tavla. Köpes tavlan i landet, avdrages det deponerade beloppet viss procent å den köpesumma, för vilken den där funnit köpare. Den utvägen förefaller mig dock icke vara den mest lämpliga, då därigenom den verkliga konsten beskattas lika med den mindervärdiga.

Då förefaller mig den utvägen vara mera framkomlig, att det i tull togs t. ex. 25 kr. för varje utländsk tavla. Därmed kom visserligen en tavla av verklig konst att beskattas liksom en tavla av mindervärdig sådan. Men detta belopp, 25 kr., betydde litet för en tavla på t. ex. 1000 kr., men ganska mycket på en tavla på t. ex. 100 kr. eller därunder. Därmed nåddes också syftet att utestänga tavlor och annan konst, som sakna konstvärde.

Några restriktioner av detta slag finnas, såvitt jag har mig bekant, icke i de nordliga länderna. I Danmark och Sverige införas tavlor tullfritt. Endast ramarna tullbeläggas enligt vikt. Skulptur får bl. a. dock ej införas i Danmark utan en viss kontroll. En auktoritet skall giva ett intyg, att en skulptur är verklig konst, innan den får införas. Sverige tycks däremot vara ett land, som utifrån får mottaga en verklig flod av mindervärdig konst.

Det vore därför på tiden, att statsmakterna ägnade även dessa förhållanden en väl befogad uppmärksamhet. Att försvåra införseln till riket av mindervärdiga alster på detta område skulle tvivelsutan här höja konstens allmänna nivå och föra med sig det alltigenom goda syftet att förbättra den ekonomiska ställningen för dem av landets konstnärer, för vilka existensen nu är så bekymmersam och osäker. Lämpligaste sättet vore att genom en utredning nå fram till sådana åtgärder, som med beaktande av allas intressen kunde anses önskvärda.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag härmed hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning för åstadkommande av sådana bestämmelser, som kunna reglera och försvåra införseln i riket av mindervärdig konst, och framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 22 januari 1935.

Joh. Nilsson,
Malmö.